

Türkiye'de Yabancı Bankaların Yer Seçiminin Belirleyicileri: Ampirik Bir Analiz

Determinants of foreign banks' location decisions in Turkey: An empirical analysis

Nuri Yavan*

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü, Ankara

Küreselleşme ile bankacılık faaliyetlerinin ulusal/yerel ölçekten çokuluslu (multinational) veya ulusötesi (transnational) boyuta taşınması, uluslararası bankacılık faaliyetlerinin artmasına yol açmıştır. Nitekim son 15 yılda para ve finansın coğrafyasına ilişkin araştırmaların sayısı oldukça artmış ve böylece ekonomik coğrafya içinde yeni bir araştırma alanı ortaya çıkmıştır. Gerçekten de 1980'lerden bu yana küresel yatırım akışları içinde en büyük pay finansal sektöre aittir. Küresel düzeyde meydana gelen bu gelişmeye paralel olarak, 2001 yılı sonrasında Türk bankacılık sektörü en fazla doğrudan yabancı yatırım çeken sektör durumuna gelmiş ve böylece hem kamuoyunda, hem de akademya'da Türk bankacılık sektöründe “yabancılaşma” tartışmalarının yoğun bir gündem oluşturmuştur. Gerçekten de yabancı bankaların sektördeki payı 2001'de %3 civarında iken, 2009'da %40'a ulaşmıştır. Son 7 yılda Türkiye'ye giren toplam doğrudan yabancı sermaye yatırımın %47'si bankacılık sektörüne akmıştır. Ayrıca 2000'li yılların başında Türkiye'de 119 adet yabancı banka şubesi var iken, 2009 yılında bu sayı 2062'ye ulaşmıştır. Bu çerçevede bu makalenin amacı son yıllarda hızla artan ve gelişen yabancı bankacılık faaliyetinin coğrafyasını ortaya koyarak, Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı bankaların mekânsal dağılımının belirlemek ve bu bankaların yer seçimini etkileyen faktörleri ampirik olarak açıklamaktır. Uluslararası literatürde bir ülke içinde bölge/kent düzeyindeki mekânsal ölçekte yabancı bankaların yer seçim sürecini inceleyen çok az sayıda çalışmanın olması, Türkiye örneğinin hem hiç çalışılmamış, hem de bir gelişmekte olan ülke örneği olmasının literatürdeki boşluğu dolduracağı düşüncesi bu çalışmanın ana motivasyonunu oluşturmaktadır. Türkiye Bankalar Birliği ve diğer kurumlardan elde edilen 2021 yabancı banka şubesine ait il düzeyindeki veriler çoklu ve poisson regresyon modelleri kullanılarak analiz edilmiştir. Ekonometrik/istatistiksel bulgular üç temel sonuç ortaya koymaktadır: Müşteriyi izleme stratejisi ve yerel pazar fırsatı yabancı bankaların şube yeri seçiminde belirleyici birer faktör iken, bilgi dışsallığı ve altyapı değişkenlerinin etkisi belirsizdir. Buna göre, yabancı bankalar Türkiye'de yatırım yeri seçerken (1) yabancı firmaların daha yoğun, (2) dış ticaret hacminin daha fazla, (3) pazar potansiyelinin daha büyük ve (4) finansal büyüme eğilimi ve fırsatının daha yüksek olduğu yerleri tercih etme eğilimi göstermektedir.

---

* İletişim yazarı: N. Yavan, e-posta: nyavan@humanity.ankara.edu.tr

